Ч. 164 (14.061). Львів, понеділок 24. червня 1935. Рік LVI.

Poczt. opłata opłacono ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: в Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Самогубство проф. Голоскевича.

З певного джерела довідуємося, що в квітні ц. р. (в ночі з 18. на 19. IV.) поповнив самогубство на засланні в Тобольську видатний український діяч і вчений проф. **Голоскевич.** Причиною самогубства були страшні моральні муки і злидні.

Смерть італійського мистця — нашого приятеля.

Рим, 18. 6. 1935.

Цими днями помер у Римі мистець різьбар Франческо Рандоне. Мав 73 роки. Висока постать, худощава, з худощавим обличчям, з довгою сивою бородою, двоє добрих, палких очей, — усе це робило його надзвичайно милим і викликало глибоку пошану, як до патріярха мистецтва.

Франческо Рандоне, скільки разів вас зустрів, завсіди докладно випитував про стан України. І це було в нього звичайно перше питання: „Розкажіть оставні новини, події з життя вашої поневоленої батьківщини!“

Одного разу зайшла до нього наша землячка, теж різьбарка, яка живе тут у Римі. Вона ще, на жаль, душею дещо малороска. Рандоне питає її, звідкіля вона і хто по народности.

— Я — „русса“!

— А звідкіля ви? — спитав покійний.

— З Києва!

— А-а! то виж українка! — поправив її італієць.

— А я вся так і засоромилася! — оповідала мені різьбарка.

Тепер цього дорогого нам приятеля нема уже в живих.

Проходжу біля мурів Авреліяна, де жив мистець. Мовчаливо і понуро глядить величня постать римської богині. Пусткою мовчать великі арки, де гомоніло колись життя, де сотні молодих вчилось у маестра, як мармурові життя давати.

Тиша.

Лиш синє небо гордо палає.

Лиш квіти, що вються по мурах, у вітрі шепочуть:

— Приятеля у серці носимо і память про Нього не загине!

М. О.

Жертви вибуху в Райнсдорфі.

БЕРЛІН, ПАТ. Згідно з останніми обрахунками смертних жертв у катастрофі в Райнсдорфі було 68, пропавших без вістей 34, у шпиталі є 96 тяжко ранених, а лекше ранених нараховують більше як 600. Гітлер був у Віртемберзі, де відвідав ранених у манастирському шпиталі та питався про стан їх здоровля.

Большевики далі усувають.

МОСКВА, ПАТ. Усунули з комуністичної партії директора педагогічного інституту в Саратові Левашова, який сфальшував партійні документи. В інституті викрили трьох професорів троцькістів, які поширювали опозиційні господарські та політичні теорії.

Крім Левашова протеґували опозиціоністів керманичі партійної організації в інституті та голова студентського комітету, що від літ удержували тайні звязки з троцькістами.

Абісинія перепрошує.

РИМ, 23. 6. ПАТ. Абісинський міністер закордонних справ приїхав нині до італійського посольства в Аддіс Абебі та перепросив в імені свого уряду за інцидент, що його викликав абісинський старшина, який зірвав прапорчик із авта італійського посольства. Міністер сказав, що в цій справі переведено слідство, а старшина є в арешті. Італійський посол приняв заяву міністра до відома.

Італійське військо для Африки.

НЕАПОЛЬ, 23. 6. ПАТ. Корабель „Ґандже“ відплив нині до Африки з 29 старшинами, 50 підстаршинами та 1.300 вояками й воєнним матеріялом. Другий корабель „Конфіденція“ відплив до Сх. Африки з воєнним матеріялом і і кіньми.

Скільки зброї привезли до Абісинії?

РИМ, ПАТ. Аґенція Стефані повідомляє: 53.000 крісів, 700 скорострілів і 6 міліонів набоїв перевезли з Джібуті до Абісинії за останніх 18 місяців. Пише про це кореспондент „Матена“ з Джібуті. Італійська преса подає ці цифри на доказ, що Абісинія зброїться.

Майно абісинського цісаря в Парижі.

РИМ, ПАТ. З Парижа звідомляють, що цісар Абісинії зложив усе своє майно (300 міліонів фр. франків) у париських банках.

Подяка прихильникам „Музею Визвольної Боротьби“.

Лист до Редакції „Діла“.

Управа Товариства „Музей Визвольної Боротьби України“ просить шановну Редакцію не відмовити вмістити в свойому хвальному часописі наступні рядки:

Не маючи можливости листовно подякувати окремо усім українським установам, організаціям та поодиноким землякам, що були такі ласкаві привитати Управу Т-ва „Музей Визвольної Боротьби України“ в день ювилейного свята, Управа просить їх цією дорогою приняти від неї найсердечнішу подяку. Глибоко оцінюючи довіря, що його так зворушливо виявило українське громадянство не лише в дорогих словах привітань, але й в уділенні Т-ву „Ювилейного Дару“, Управа черпає в цьому довірю спонуку для дальшої праці над завершенням розпочатої загальнонаціональної справи — будови Українського Дому в Праві.

З правдивою пошаною

Ст. Смаль-Стоцький, голова Товариства.

Ст. Сірополко, секретар.

Просимо всі інші редакції передрукувати цей лист.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ КОМУНІКАТ ПРО МОРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

ЛЬОНДОН, 23. 6. ПАТ. Райтер оголосив такий офіціяльний комунікат: Німецько-британські розмови в справі морських зброєнь від 18. червня ц. р., себто від хвилини оголошення нот, ішли в рямцях тих самих приязних напрямних, що попередні умови з представниками інших держав. Щиро обмінялися думками на тему зменшення морських зброєнь і програми будови кораблів у будуччині.

Погляди Німеччини та суґестії британського уряду в справі заг. умови про зменшення морських зброєнь офіціяльно подадуть до відома заінтересованим державам.

Думки, що ними обмінялися представники Німеччини та В. Британії мають пробний характер, бо оконечне рішення на міжнародній морській конференції залежить від становища, яке займуть морські держави.

ПОЧАТОК РЕАЛЬНОЇ МИРНОЇ ПОЛІТИКИ.

ЛЬОНДОН, 23. 6. ПАТ. Рібентроп у розмові з представником Райтера сказав, що німецько-британська умова це початок реальної мирної політики. Це перший етап на шляху до обмеження зброєнь. Рібентроп сказав, що вважає інсинуаціями твердження, нібито Німеччина старається зробити незгоду між Англією та Францією. Я вірю, що ми є на кращій дорозі до тісної співпраці між Францією, Німеччиною та Англією, до якої то співпраці приступлять радо інші европейські держави.

ПРОВІДНИК ХОРВАТІВ НЕ ВІЗЬМЕ УЧАСТИ В УРЯДІ.

БІЛГОРОД, 22. 6. ПАТ Д-р Мачек відїхав звечера з Білгороду до Загребу. Сказав приятелям, що особисто участи в уряді не візьме. Коли б кабінет утворили при участи представників опозиції, то до кабінету ввійшли би представники бльоку, а він задержав би для себе провід опозиційного бльоку та провід б. хорватської партії.

БІЛГОРОД, 23. 6. ПАТ. Наради князя-реґента з представниками політ. груп, як запевняють, закінчилися. Нині пізним вечором або завтра рано реґенційна рада визначить особу, якій доручить створити кабінет.

МІН. ІДЕН В ІТАЛІЇ.

РИМ, 23. 6. ПАТ. Нині в год. 7.05 приїхав тут міністер Іден. Привитав його на двірці державний підсекретар Сувіч, бар. Альойзі, британський амбасадор і вищі службовці італійського мініства закорд. справ.

ПОЖЕЖА В ПАЛАТІ МИСТЕЦТВА.

СЕВІЛЯ, ПАТ. Наслідком короткого зіпняття вибухла пожежа в палаті мистецтва. Втрати великі. Багато творів мистецтва неоціненої вартости впало жертвою вогню. Образи Рубенса врятували.

РІБЕНТРОП ЗДАВ ЗВІТ ГІТЛЕРОВІ.

БЕРЛІН, 23. 6. ПАТ. До Гамбурга приїхала німецька делеґація для морських переговорів під проводом Рібентропа. Рібентроп зложив тут Гітлерові докладний звіт у присутності гол. команданта німецької фльоти адм. Редера.

НАЙБІЛЬШИЙ ВОРОГ ПІДДЕРЖУЄ ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТА.

ВАШИНГТОН, ПАТ. Сенатор Лонґ, найзавзятіший ворог през. Рузвельта, вислав до нього листа, в якому предкладає президентові повну піддержку в виконанні програми поділу багацтв, що є частиною нового додаткового проєкту оподаткування. Лист відчитали на засіданні сенату.

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА ЛІҐИ.

КРАКІВ. Краковія — Гарбарня 1:1 (1:1).
ВАРШАВА. Варшавянка — Шлеськ 2:2 (1:1).
ПОЗНАНЬ. Варта — Полонія 6:2 (4:1).
КАТОВИЦІ. Рух — Леґія 1:0 (1:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІҐИ.

ЯРОСЛАВ. Огнисько — Україна 2:0 (1:0).
ЛЬВІВ. Чорні — Гасмонея 7:1 (5:0).
РЯШІВ. Другий Сокіл — Ресовія 2:0 (2:0).
ПЕРЕМИШЛЬ. Погонь І Б — Польонія 4:1 (3:1).

Абісинія і Европа.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, 11. червня 1935.

Етіопійське питання в останньому часі займає щораз більше місця у кольоніяльній політиці Европи. Англійська преса накинулася на італійський уряд за його войовничо заборчі наміри щодо Абісинії. Італійська преса почала відповідати на ці напади. І так розпалилася полемічна війна, яка витягнула на світло дня багато цікавого, нового, інколи й пікантного. Італійська, особливо римська, преса, гостро відбивала атаки англійців. Дійшло до того, що одно з чисел римського щоденника „Оттобре" за неперебірчивий тон влада мусіла сконфіскувати цілий наклад.

З цієї сварки ви довідуєтеся, що в теперішньому конфлікті Італії з Абісинією Англія підтримує сторону Абісинії. Дальше: що зброю для Абісинії доставляють майже всі держави Европи і то й ті, що палко проповідують пацифізм. Арнальдо Чіполля, який переїхав усі кольонії Австралії, Азії, Африки (який, м. ін., у 1919 р. був і в нас і писав до італ. преси прихильні нам статті та з великим пієтизмом висказувався про нашу соборну армію, про її геройські подвиги та про геройську постать гол. от. Петлюри), витягає тепер на денне світло, як то в англійських кольоніях у школах вчать, що напр. Дж. Гарібальді це англієць; як то італійських місіонарів у кольоніях Англії звуть австрійцями, лише тому, що вони переїхали до кольоній з округи Венеції перед 1859 р., себто, коли ще Австрія панувала на тих землях.

Ще пікантніші речі витягає щоденник „Оттобре" (ч. 190, з 8. 6. ц. р.). Каже просто, що Англія своєю дволичною політикою довела до того, що Японія, а потім Німеччина мусіла покинути Союз Народів. „Ще сьогодні, — каже згаданий часопис, — не всі собі здали справу, про впливи, які рішили про поставу Гітлера.

Можнаб сказати закінченням полемічної війни була промова Мусолінія у Каліярі і в Сассарі у Сардинії. Та промова викликала серед населення Сардинії справжнє захоплення. А за кордоном — безліч інтерпретацій. Слід зазначити, що народ Сардинії витав Мусолінія з нечуваним ентузіязмом. Сотки кільометрів здовж шляху, куди він переїздив, стояли селяни з довколичних сіл і вижидали, щоб побачити „вожда". Були випадки, що селянки-матері виходили на шлях, зупиняли авто, щоб сказати Мусолініеві: „Я тобі дала двох синів на війну — я їх дала в певні руки!" В Сардинії Мусоліні поцікавився і роботами осушування багон. — 70 тисяч гектарів найкращої землі на півночі острову — — які почали минулої осени.

Головна суть промови Мусолінія: Італія від свого наміру щодо Абісинії не відступить.

За часів самостійности Італії це вже другий рішучий виступ Італії для добуття кольоній. Перший, як завершення процесу рісорджіменту, був за часів уряду Джіолітія у 1911—12 роках. Це було опанування Лібії та інших островів Туреччини. Тоді великі перепони в цій війні робила Італії її тодішня союзниця Австрія.

Другий виступ Італії за здобуттям собі нових кольоній, як вияв експансивної сили фашизму, це воєнні пляни супроти Абісинії. Ці пляни Мусолінія викликали те, що Абісинія з свого боку, при помочі таки Европи, мерщій зброїться, будує нові шляхи тощо. Сьогодні цей восьмиміліоновий нарід може виставити двоміліонову армію. Ця армія по модерному озброєна, призвичаєна до нелегкого для европейця терену і підсоння, близька до всіх джерел забезпеки, з природним рідним запіллям та місцевими джерелами харчів. Зате абісинський фронт 3 тисячі кільометрів суходолом і морем віддалений від рідного ґрунту.

Сьогодні Італія примушена життєвими обставинами продовжувати розпочате діло до опанування Абісинії. Чи воно буде частинне, чи повне, протекторат, чи окупація частини території, — це все буде залежати від дальшого розвитку подій. Але як за часів Джіолітія робила Італії пакости в опануванні кольоній її союзниця Австрія, так сьогодні ще спритніше пакостить Італії в тій самій справі її союзниця Англія. Як ця суперечка скінчиться? За часів диктатури цього передбачити не можна. Одно певне: Італія у своїх замислах і плянах не поступиться. Мусолінія пляни: за всяку ціну економічне істнування Італії мусить покращати.

Що головна увага італійського уряду звернена проти Абісинії, це тут виразно помічається. Бо щодо Німеччини — всяка ненависть раптом притихла! Ситуація тим цікавіша, що між Англією і Німеччиною дійшло до порозуміння і що союзницею Італії в абісинському конфлікті стає — Франція. Але чи допустить Італія, щоб через Францію і Чехословаччину голос у Середній Европі дістали — Совіти?!

Все це речі страшенне цікаві і тісно з собою звязані. Вони надзвичайно пророчисто виказують, як якась далека африканська країна може заважити на укладі европейських сил і на способі вирішення найближчих нам европейських — також і східно-европейських — справ.

М. Зазамський

Українське питання на конґресі у Брюсселі.

Річний Конґрес Унії Т-ва для Союзу Народів. Українське питання в центрі уваги. Гостра сутичка українських делеґатів.

У Брюселі відбувся під головуванням сенатора Джеініні, підсекретаря для законд. справ Італії, річний Конгрес Т-ва для Союзу Народів, на якому українське питання заняло найповажніше місце. Треба відмітити, що ці конґреси були до цього часу єдиною міжнародньою трибуною, з якої українці та інші поневолені народи могли звертатися до світової опінії і де вони завжди знаходили співчуття та признання їх домагань, чого не могла їм дати з формальних причин Ліґа Націй. Але з того моменту, як зачалися переговори про вступ до неї большевиків, обставини радикально змінилися. Вже в мин. році у Фолькстоні мало бути поставлене питання про приняття большевиків до Унії, але його відклали і мали відновити у цьому році. Рівнобіжно із зростом авторитету Москви українська позиція ослабшала через вихід з Унії Японії, яка все ставилася якнайприхильніше до України, та через те, що відійшла цього року Німеччина, протестуючи проти Президії, що поставила на денний порядок жидівське питання, яке німці вважали не міжнароднім, а внутрішнім. Не виключене, що вона до Унії вже не вернеться, бодай до полагоди її становища в Женеві.

Без огляду на ці побічні ускладнення виявилася ще безпосередня загроза; совітська делеґація в Женеві поставила своєю умовою вступу до Унії, виключити з неї заступників усіх поневолених народів, упевняючи, що вона всіх їх правно заступає і цей погляд здобув собі досить прихильників серед заступників народів, що нині ставлять свою гру на совітську карту.

Не вважаючи на такі сприятливі обставини, Президія Унії, з огляду на свій досить демократичний характер, а також приймаючи під увагу гострі протести мин. року, не відважилася поставити на денний порядок приняття Совітів

О. ЕВЗЕВІЙ БАЧИНСЬКИЙ 2)

Двацять літ тому.

(Докінчення.)

II.

Коли по короткім відпочинку мали ми йти в дальшу дорогу, бо на стації Дубляни не було потрібних для завагонування нас возів, побачив я мою дружину і п. Стефу Білинкевич, дочку пароха Знесіння, які приїхали повозом і допитувалися за комендантом конвою. Вручили йому якусь записку, з якою по короткій розмові наш командант конвою віддалився до стаційного будинку. Вернувшись по хвилині звернув моїй дружині доручену записку і позволив мені виступити з конвою для 5 мінутової розмови. Жінка показала мені записку, де було написано: „Комендантові конвою для проводу арештованих: ґенерал-майор барон Кноріне наказав освободити о. Бачинського і передати його жінці Олександрі Бачинській".

Історія тої записки така: моя жінка звернулася після мого арештування до п. Стефи Білинкевичівної з проханням інтервенції у влади. Ми жили дружно з родиною п. Білинкевичів зі Знесіння, я заступав старенького о. Білинкевича в парохії, бо ще в серпні 1914. року вивезли австрійські війська о. Білинкевича до Талергофу. Донька о. Білинкевича мала широкі знайомства серед російських чиновників, які широ опікувалися родинами вивезених до Талергофу. Ті впливові знайомства використала п. Білинкевичівна так, що маючи білет ґенерала барона Кнорінґа, тодішнього голови Червоного Хреста, предсідника всіляких російських харитативних установ на окупованих теренах Східної Галичини, вручила його молодому адютантові команданта Львова, під неприсутність команданта кажучи, що ґенерал Кноріне приказав мене звільнити. Молодий адютант не застановляючись, написав записку, до якої всеж скептично поставився командант конвою і порозумівся телефонічно з самим командантом Львова графом Адлерберґом.

По розмові записав на обороті: По настоящей запискѣ освободить ксендза Бачинскаго изъ подъ ареста получилъ личное приказаніе отъ коменданта г. Львова графа Адлерберґа не освобождать до розпоряженія. Начальник конвоя прапорщик. Підпис нечиткий. Ст. Дубляни-Ляшки, 6. юнія 1915.

5 мінутова розмова скоро скінчилася, конвой рушав у дальшу дорогу, тому я мусів попрощатись з жінкою і п. Білинкевичівною, яка обіцювала поробити ще раз заходи, щоб мене з неволі звільнити. І обіцянку дотримала.

Конвой рушив у дальшу дорогу в напрямі до Ляшок Мурованих. На стації в Ляшках Мурованих був уже приготований осібний поїзд. яким наш конвой мав виїхати до Росії. Нас пятьох українців я, д-р Яремко, о. шамбелян Яцковський, Сидір Бриттан і п. Кузьмич, заняло один переділ товарового ваґону і ждали ми виїзду. Вже чути було протяжний гудок російської льокомотиви, коли до ваґону під'їхав кінний городовий зі Львова і доручив мені письмо, яким з наказу Военного Ґенерал-Ґубернатора командант Львова звільняв мене. Я не встиг з усіми товаришами недолі розпрощатися, бо поїзд уже рушив, коли я з нього вискочив і разом з післанцем пустився в поворотну дорогу до Львова. Недалеко від стації стрінув я знову жінку і п. Стефу Б., які виїхали назустріч. Від них довідався я, як це сталося, що мене звільнили.

Просто зі стації в Дублянах п. Білинкевич забрала жінку мою зі собою, поїхала до команданта Львова гр. Адлерберґа і просила, щоб відкликав свій наказ, виданий телефонічно комендантові конвоя, щоби мене звільнити. Ґр. Адлерберґ показався джентельменом і оправдуючись, що на власну руку того зробити не може, казав паням поїхати до будинку военного ґенерал-ґубернатора, де обіцяв також зараз явитися, щоби просьбу їх представити вищій інстанції.

У военного ґубернатора саме відбувався прощальний обід перед евакуацією Львова. Щасливим збігом обставин п. Білинкевичівна стрінула в будинку ґубернаторства ґенерал-майора барона Кнорінґа — признавалася йому, що надужила його авторитету, однак для доброї справи, щоби помогти молодій жінці звільнити чоловіка від заслання і барон Кноріне разом з ґр. Адлерберґом успішно інтервеніювали у ґр. Бобрінського, який приказав мене звільнити. На прохання п. Біл. вислано окремого післанця, який на щастя в останній хвилині перед відїздом поїзду привіз мені звільнення.

Поворот до Львова був повний пригод. Від сторони Львова вертались уночі російські табори, вертались недобитки всіляких відділів війська — втікачі — всі в напрямі Росії. Кінні патрулі виловлювали дезертирів, з яких багато утікало з фронту. Одна така кінна патруля козаків задержала наше ціле товариство разом з нашим конвоєм — російським салдатом.

Називаючи нас австрійськими шпигунами, патруля окружила нас і завела під ескортою на той самий участок, де я пересидів попередню ніч. Серед урядовців участку видно було велике схвилювання. Хоч була пізна ніч, рух панував як у день. А сильні вибухи від артилерійських боїв ставали чимраз виразніші. Видно було, що години москалів у Львові почислені.

Начальник участка (мабуть українець) показався для нас дуже ввічливим. Я показав йому документ підписаний ґр. Адлерберґом і без труднощів мене звільнили. Тої ночі я довідався напевно, що москалі покидають Львів, бо коли з

та виключення поневолених народів, хоча це питання вже висіло в повітрі та його боронили деякі делегації.

Вибух прийшов підчас промови проф. Р. Смаль-Стоцького, який у дуже гарячій формі заявив, що після того, як Літвінов став членом, а навіть головою Союзу Народів українці не можуть покладати на цю інституцію великих надій, а те, що заступник уряду, який гнітить Україну, Кавказ, Туркестан, Карелію та інші народи став арбітром у справах меншин, то це вже справжній скандал.

Промова в англійській мові викликала рясні оплески і ніби то мала успіх серед цілої авдиторії, але причина в цьому полягала в тому що, як виявилося, деякі делегати не знали по англійськи. „Коли переклали промову на французьку мову і коли перекладчик дійшов до слів „скандал", несподівано заговорив голова французької делегації проф. Борель, відомий учений, який у дуже гострім тоні заявив: „Скандал дійсно є, але він полягає в тому, що український делегат говорить від імени України, на що він не має ніякого права, бо він є еміґрантом. До того тут обговорюємо питання меншости у той час, як українці на Совітській Україні не є меншістю, а повноправними власниками своєї держави".

Ця інтервенція, зроблена в дуже гострій формі, на здивування промовця не викликала апробації і для відповіді попросив слова другий український делеґат проф. Шульгин. „Я дуже жалую, сказав він, що французький делеґат говорив про те, що він не знає. Наше Товариство було засноване тоді, коли наш уряд находився на своїй території і чи ви хочете позбавити нас права боронитися? Щож ви фактично обстоюєте: право чи силу? Правда, що проблема Совітської України не є справою меншостей, але і в Галичині і на Волині можна говорити про меншости лише умовно у відношенні до держави, бо на своїх землях вони складають більшість. Що до Сов. України, то я згоден, що формально це незалежна держава, яка находиться тільки в союзі з Москвою, але фактично населення її находиться під таким гнетом цієї держави, про який не має поняття ніяка меншість у світі. Щож робити, коли Москва ставить усі народи, які входять у „Союз" у такий стан, що вони мусять, як і меншости шукати захисту у Союзі Народів?" Репліку українського делеґата зустріли рясні оплески, що показало, що не вважаючи на загально-европейську політику порозуміння з Совітами, більшість робить це з великою відразою і де тільки можна витає всякі протисовітські виступи. Особливо це можна було відчути в кулюарах Конгресу, де після засідання деякі делегати оточили українську делеґацію гратулюючи за сміливу оборону своїх і загально-людських ідеалів. Це враження ще збільшилося, коли на дальшому засіданні проф. Борель узяв слово, щоб виправдати свій напад на українців та говорив про традиційну симпатію до всіх поневолених народів і цей виступ збори приняли досить холодно.

Українська делеґація внесла спеціяльний додаток до резолюції для боротьби з террором, в якому зазначає, що для успішної боротьби необхідно знищити причини, які викликають терор, а саме звільнити поневолені народи, а до того, щоб усі постанови Ліґи Народів у справах оборони прав людини прикладати не лише на Заході, але і на Сході Европи та щоб вони були обовязкові для її всіх членів. Резолюція ця була найбільше спрямована проти большевиків. Її, як і решту дразливих питань перенесли на другий конгрес.

Тимчасом, при сучасному стані европейської політики, можна вважати великим успіхом, що Совітів не запросили до Унії, а поневолені ними народи не втратили в ній свого місця. Те, що відклали всі ці справи показує, що більшість далеко ще не певна в сталости Совітського Союзу і поза офіційною політикою вважає незайвим провадити іншу не зриваючи звязків із заступниками поневолених Москвою народів.

ще збирався вийти з участка, до канцелярії начальника ввійшов відділ городових, до яких сказав коротко начальник: „Сьогодні в 5. годині зранку всі до Києва".

Під тим враженням вертався я з участка до дому, та на рампі коло аптики Зарицького, при вул. Жовківській, знову спинила нас військова патруля піхотинців. Поліцай, що нас проводив, показався цим разом дотепним, бо коли нас хотіли арештувати вдруге, він сказав, що ми вже арештовані, та що він нас веде до вязниці. Патруля лишила нас у спокою, лаючи на дорогу грубими словами.

Вже ясно було надворі, коли я в товаристві своєї жінки і п. Стефи Білинкевичівної вернувся до хати.

Всю неділю і понеділок 20. і 21. червня в обави перед арештуванням я з хати не виходив аж до 22. червня, коли війшли до міста перші австрійські патрулі армії ґенерала Бем-Ермолія, яка заняла Львів. Радість населення Львова була велика; особливо тішилися українці, які весь час окупації не мали ніяких прав, ніодної своєї газети.

З моїх товаришів, що йшли разом у неволю живими вернулись: директор Сидір Бриттан і о. шамбелян Михайло Яцковський. На засланні помер о. д-р Дмитро Яремко як епископ, признаний Ексц. Митрополитом у часі заслання і п. Кузьмич інспектор „Дністра".

Цей особистий, надто особистий спомин, характеризує поведінку російської окупаційної влади, що так само легко арештувала і вивозила на Сибір невинних людей, як і звільняла навіть найбільше винуватих (з її погляду), коли тільки ця особа могла найти „протекцію". Система ця іствувала в Росії віддавна і після війни протрималась довго. Нема ніякого сумніву, що панує вона і досі у краю, де все побудоване на особистих звязках.

Чи аґрономічна праця виплачується?

З нагоди Зборів „Сільського Господаря" в Коломиї.

Потрібні нам під цю пору аґрономи при організаціях „С. Г.", чи виплачується утримувати їх, чи ні?

Оце питання завдаю часто у моїх поїздках по краю і ріжну відповідь чую на нього.

Переважно кажуть: господарка сьогодні так непоплатна, що поле праці для аґронома дуже невдячне.

Радь штучні погної, коли вони не виплачують себе. Подавай про уліпшення породи свиней та курей, колиж ціна на свині та яйця така низька, що шкода всього заходу. І годівля худоби, краще плекання корів з огляду на низьку ціну молока, масла, не виплатиться.

Щож тут порадить і найкращий аґроном?

Додають ще далі:

— Ми вже всього пробували: був аґроном, не зацікавив нікого, спроби не вдалися, мусіли цю ділянку припинити.

Таке чую часто й колиб на власні очі не бачила, що дійсно добрі, рухливі підприємчиві аґрономи можуть зробити, то може й повірилаб тим чорним песимістам.

На щастя, живу в коломийському повіті. Тут на власні очі маю нагоду бачити ці чуда, що їх в сьогоднішних часах може зробити на господарськім полі вмілий провід аґронома. Найкращий доказ цього мала я нагоду бачити на зборах філії „С. Г." 26. травня ц. р. в Коломиї. Для науки і заохоти інших повітів позволю собі подати що цікавіші дані з цих зборів.

Приємно вражало вже це, що саля була повна відпоручників кружків „С. Г." Крім цього були численні заступники доокола чних кружків „С. У.", голова і члени організаційної секції при коломийській філії „Союзу Українок" так, що майже четвертину присутніх творило жіноцтво.

Із звітів довідуємося цікаві речі, що заперечують всякі байки про те, що праця аґрономів при сьогоднішній господарці не може мати успіху.

Отже рухлива філія „С. Г." в Коломиї приєднала у склад своїх членів спершу повітові установи, як „Народній Дім", „Покутський Союз" (банк), „Окружний Союз Кооператив", далі кредитових кооператив дві, районових молочарень 6, С. Г. кооператив 7, кружків „С. Г." 49 і ріжні особи з Коломиї — 71. Щодо скількости зорганізованих кружків „С. Г." коломийська філія займає одне з перших місць у краю.

Для переведення організаційної та фахової роботи основано при філіях і кружках ріжні секції.

Поминаю організаційну секцію з її важким завданням нести організацію в село, а найголовніше здобувати матеріяльні засоби для переведення усієї праці.

Дуже визначається секція годівлі й плекання рогатої, молочної худоби, що працює вже четвертий рік. Її завдання навчити село доцільно годувати худобу, а також поширювати через селекцію молочну расу. Для цього секція організує контролю молочности і тут займає перше місце в краю. У звітовому році кружкових секцій було 22, а контролю молочности вело 12 сіл з загальною скількістю 750 корів (це на 1071 корів, що були під контролею в цілому краю!). Дає це 74 прц. Пересічна молочність корів була 2377 кг. річно. А найголовніше, аж вражало таке порівнання: **корова, годована точно на підставі норми і вказівок контролера річно** (в середньому) **дала 80—86 зол. зиску,** а корова, годована звичайно (в середньому) **виказала 7—44 зол. втрати.** Ось і доказ доцільности праці аґронома. Селяни зрозуміли вартість раціональної годівлі й усе більше приступають до тих, що годують за нормами. Для поліпшення раси є пять расових бугаїв.

У звітовому році працювало 6 контролерів, але мали ще й курс для вишколу нових контролерів.

Підкреслюю, що ця господарська галузь не тільки дуже важна, але й тяжка. І що в коломийському повіті дійсно гарно розвивається і дає щораз кращі наслідки, то це треба завдячувати досвідові і енерґії організатора цієї справи, повітового аґронома „С. Г." інж. В. Дмитренка.

Гарно розвивається молода секція годівлі та плекання свиней (істнує 2-ий рік) та секція плекання та годівлі дробу.

Є ще й досвідчальна пасіка і секція охорони тварин у 10 селах.

Велику вагу надає філія „С. Г." в Коломиї **хліборобському вишколові молоді.** Тому, що ця ділянка праці в дуже короткому часі прибрала широкі розміри, філія запросила окремого референта, інж. Я. Зайшлого. Дуже мило вражає згідна й гармонійна праця цих двох енерґійних аґрономів.

І ця праця над молоддю дала вже прегарні наслідки. За звітовий рік працю хліборобського вишколу молоді закінчило 46 гуртків у 14 селах, а з того 30 гуртків конкурсових.

А висліди! Назагал вп'ятеро кращі, як у батьків змагунів. Пашні буряки, кукурудза, капуста, лен, расові кури, кріликн — над цим працювала молодь під управою своїх інструкторів. І в осени було що показати: ось як урожай 2223 кг. з одного ара пашних буряків, або окремий бурячок у 10 кг. і 20 кг ваги. Або головка капусти ваги 7 кг. і 50 дека! Осінні покази в багатьох селах відбувалися святочно з концертовою частиною а то й з театральною виставою.

Багато гуртків дістало конкурсові нагороди в тому три від Хліборобської Палати).

Ось що можна осягнути навіть на наших покутських землях, що не належать до найкращих.

А які висліди моглиб бути на Поділлі?

Час покинути вигідну, але шкідливу теорію не робимо нічого, бо воно нам не виплатиться

Щоправда треба мати щастя, як Коломия що має живу, рухливу філію „С. Г." з головою

радником Кобринським та знаменитими фаховими силами інж. Василем Дмитренком та інж. Ярославом Зайшлим. Дійсно їм, себто праці філії й праці цих агрономів завдячує Покуття те, що під оглядом господарським і молочарським стоїть на однім з найчільніших місць у краю.

Філії „Союзу Українок“, яких обовязком нині й господарсько організувати сільське жіноцтво повинні стати з „Сільським Господарем“ до роботи. Треба нам не дрімати, не опускати рук, а щиро хотіти, а рада на все мусить знайтися.

Олена Кисілевська.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3, I. пов., тел. 54-56. Приймає футра до переховy на літо. 1138 25-?

— **Безплатна подорож дітей залізницею?** Здогадуються, що польське м-ство комунікації, як і минулого року, введе в літньому часі безплатну подорож для дітей залізницями впродовж кількох тижнів. Проектують, щоб було це в перших днях липня та з кінцем серпня.

— **Вибух петарди.** У суботу в 6. год. веч. в Ринку у Львові в домі ч. 14 на I. поверсі вибухла петарда. Є там льокаль жидівського спортового т-ва „Ютшенка“ і т-ва „Калімаг“. Вибух попарив двох жидівських хлопців, 13- і 14-літнього. Вибух не заподіяв значнішої шкоди, ушкодив трохи двері, шиби в кількох вікнах потріскали.

— **Будівельна катастрофа.** При будові збірника при вул. Зеленій-Горішній 5-метрова стіна землі присипала робітника Ол. Коваля. Інші робітники відкопали Коваля, та що він сильно потовкся на тілі, відставили його до шпиталю.

— **Громовиця** перейшла в неділю в 12. год. вполудне над Бориславом і околицею. Один грім ударив у збірник нафти копальні „Гільда“ в Бориславі та спричинив пожежу, що знищила 15.000 кг. кипячки та машинерію. Шиб урятували. Підчас ратунку попікся шибовий помічник.

— **Командант „Стшельца“ душогубом і грабіжником.** Перемиський „Український Бескид“ пише: „При кінці травня ц. р. вертали з торгу в Динові до Явірника Руського двоє людей, мати і син Хухри, обоє греко-католики. Продали на ярмарку корову. По дорозі прилучився до них селянин з Гути березівського повіту, командант „Стжельца“, рим. кат. парохіянин Борівниці, Баран і намовив їх на коротшу дорогу лісом. В глибині лісу повбивав обоє дручком, а трупи затягнув під смереку. По селу і околиці пішла поголоска, що в Явірнику син убив матір і десь трупа її закопав, а сам скрився. Тимчасом Баран, на другий день закупив в Динові вбрання для себе і для жінки з дітьми, а був бідний. То власне було підозріле, звідки взяв так нагло стільки грошей. Решту грошей дав жінці зі словами: „сховай добре ті гроші, бо я їх тяжко заробив, двоє людей вбив“. З початку Баран відпекувався: казав, що нічого про вбивство не знає, але коли викрито по двох тижнях трупи нещасних жертв, Баран признався до вбивства і грабіжі 75 зол. Судово-лікарська комісія ствердила, що Хухриха ще дві доби жила в непритомному стані. Барана увязнено в Ряшеві. Дехто старається йому помогти і робить тепер з нього „варята“.

— **Помер проф. Аскенази.** У Варшаві вмер у суботу професор Симон Аскенази. Покійний родився в містечку Завихвості в 1866 році. Від 1887—1914 був професором у львівському університеті, де викладав історію. Після війни перенісся до Варшави. В 1920 р. маршал Пілсудський вислав проф. Аскенази в характері повновласного міністра при Лізі Націй. На цьому становищі був до 1923 р. В 1923 уряд Хієно-Пяста присилував його покинути цю станицю. Старався дістати до варшавського університету, та збір варшавських професорів не приняв його.

З МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ.

IV-ий річний попис Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові зібрав повнісіньку салю публики: як на наші відносини, а тим паче шкільний попис, явище дуже рідке. Сталося це мабуть завдяки поміщеному в програмі прольогові з опери „Фавст“, де вперше в історії нашого Музичного Інституту, продукувалися учні кляси співу в костюмах і характеризації і „з грою“. Вивязалися вони зі свого завдання бездоганно — тим більше, що був це їх перший виступ „на сцені“! Партію Мефіста співав п. Матіяш, дуже музикально, володіючи собою і голосом. Памятаючи його з естрадових виступів у попередніх роках, мусимо ствердити великий поступ у його співі: розвинув теж і заокруглив звук свого голосу і навчився ним краще володіти.

П. Шухевич у ролі Фавста мав вдячне поле до попису і жаль, що трема, якій він піддався підчас цілого виступу, не дозволила симпатичному співакові показати свій гарний і милозвучний голос у повній його силі і чистоті. Оба згадані учні вийшли з кляси п-ні Сокіл, яку в цьому році вела у заступстві знаменита проф. Улуханова. За працю над ними і успіхи, які вони зробили, належаться п. Улухановій слова найвищого признання. Їх можна висказати також на адресу Дирекції Інституту за щасливу думку виставити оперовий уривок.

Виступало ще кілька більше чи менше талановитих учнів з кляс фортепіяну — Цегельська, (кляса п. Шухевича), Ганчерюк з кляси п. Савицького, (що володіє сильним, мужеським ударом) і Перфецький (учень Шухевича), який у концерті Баха представився майже готовим піяністом (не можна тільки погодитися на гру з нот на публичному пописі, тимбільше, коли виконавець справді талановитий і музикальний!). Клясу скрипки (п. Москвичева) репрезентував Бак (чи не краще вибирати для учня на попис менш відповідальні твори, як концерт Брамса?!); клясу віольончелі (п. Пшевичка) Іван Барвінський, який зовсім заслужено відніс найбільший успіх з усіх виконавців вечора. Коли до цих прикмет, якими він уже нині володіє: мягкість тону, чистість інтонації і архимузикальна інтуїція прийде ще сила звуку і відповідна техніка, тоді можна по ньому сподіватися найкращого. Іванові Барвінському — постійна і справжня праця конче потрібна тому, що вона може принести незвичайні овочі!

Орхестра Муз. Інституту під орудою проф. Колесси — в концерті Баха і „Фавсті“ — і хор трималися знаменито.

При кінці одна заввага: чи до продукцій учнів мусять конче акомпаніювати вчителі? Істнує чейже кляса ансамблю, якої завданням мусить бути м. ін. приготовлювати теж камерні твори учнями від сонат на два інструменти починаючи. Також при акомпаніяменті сольового твору для скрипки, віольончелі чи співу треба би використовувати учнів з кляс фортепіяну. Деж їм учитися акомпаніяменту, як не при таких нагодах?!

Мельоман.

ВСЯЧИНА.

40-ліття прилюдної бібліотеки.

23. V. минуло 40 літ від злуки нюйорських бібліотек в одну велику, що тепер звісна під назвою Прилюдна Бібліотека Міста Ню Йорку і має величавий мармуровий будинок при 42 вул. і 5 Евені. З цієї нагоди відбулася в коридорах будинку забава для бібліотечних робітників. Збудовано окрему сцену для вистави живих картин що зображували історію бібліотеки.

З них дізналися видці, що перша прилюдна бібліотека в Ню Йорку була основана в 1825. р на передмісті Гарлем, а коли зчасом повстали інші бібліотеки, вони всі злилися разом в одну в 1895. р. Головно три фундації дали підставу теперішній великій книгозбірні, а саме „Покровителі Астора Бібліотеки“, „Покровителі Ленокс Бібліотеки“ і „Ґільден Трест“. Основний капітал у тому часі був 3.567.000 дол. а через 40 літ він зріс до висоти 43,865.000 дол. Відділів бібліотеки було тоді 17, тепер є 58. Вартість будинків була перед 40 літами 1,702.000 тепер 14,578.000 дол. Число книжок зросло за 40 літ на 592 відсотків, тобто із 547.000 томів на 3,786.000 томів. Річний видаток на оплату бібліотечних робітників зріс із 68.000, на 2,242.000 дол. Утримання бібліотеки зросло із 164.000 дол. на 2,880.000 дол. річно.

З нагоди сороκліття приготовано в Прилюдній бібліотеці виставу книжок, картограм та рукописів, що буде тревати до 3-го липня.

При останньому святі директор Бібліотеки Френк Л. Полк приняв медалі двом бібліотечним помічникам, що працюють при цій установі 50 літ, 137-ом, що працюють понад 25 літ і 400 таким, що працюють понад 10 літ, без огляду на це, чи працюють в головнім будинку чи в філіях.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 24. год. 7·30 веч. „Школа податників“.

Вівторок, 25. VI. год. 7·30 веч. „Школа податників“.

Театр Рівнородностей.

Нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „Трійка“, „Доглядачка в неволі“.

АПОЛЬО: „Фраскіта“.

АТЛЯНТИК: „Гармонія“ (большевицька муз. комедія) „Світ залюблений“ амер. комедія).

ВАНДА: „Пісня пісень“, та „Зле кохана!“

ҐРАЖИНА: „Мушу бути молодий“.

КАСІНО: „Я збігдець“ (Павло Муні).

КОЛІСЕЙ: „Котячий пазур“, ревія „Росіяни дітваки“.

КОПЕРНИК: „Нічне життя богів“ та „Добра ворожка“.

МАРУСЕНЬКА: „Поворот Франкенштайна“ та „Марнотравний син“.

МІРАЖ: „Симфонія життя“ й Бастер Кітон як „Професор у кабареті“.

МУЗА: „Сповнені мрії“ та „Ворог жінок“.

ПАКС: „Голгофта“.

ПАЛЯС: „Людина є грішна“.

ПАН: „Любовна мрія“ („Leise flehen meine Lieder“).

РАЙ: „Азбука кохання“ з Диміою та Круковським.

СВІТ: „Кавалькада“.

СОНЦЕ: Збещещена“ та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Пані і шофер“ та ревія Волінського.

УТІХА: „Останній отаман Анненков“ ревія „Їдь на схід“.

ХИМЕРА. „Всі люди є ворогами“.

Закордонне радіо.

Понеділок, 24. червня 1935.

Відень (506,8) 17·40 Веселі арії й пісні (Штукарт, сопр.), 20·00 Оп. вечір (симф. орх., спів), 22·10 Легка музика, **Братислава** (298,8) 19·25 Сп. ресітал, 21·15 Форт., **Брно** (325,4) 18·25 Нар. пісні, **Прага** (470,2) 12·30 Концерт, 18·20 „Якобсфарт“ оп. Фальотова, **Париж** (1648) 12·15 Концерт, **Білгород** (437,3) 16·30 Скрипка, 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Вес. авд., 19·00 Моцартові твори, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Суч. пісні, 20·10 Оп. вечір, **Кельн** (455,9) 17·00 Вок.-муз. концерт, 20·19 Пісоньки, **Мінхен** (405,4) 17·00 Концерт, 20·10 „Кохання, війна та паприка“ оп. Гантса, **Будапешт** (550,5) 13·30 Сальон. музика, 20·30 Циг. музика, 21·50 Соната ц-моль на скр. і форт. Бетовена, 23·15 Спів, **Міляно** (221,2) 13·10 Легка музика, 20·50 Концерт у честь В. Ґіго, **Рим** (420,8) 17·05 Вок.-інстр. концерт, 20·50 „Скупіна“ оп. Маріо Коста.

Вівторок, 25. червня 1935.

Відень (506,8) 15·40 Концерт для дітей, 17·40 Соната на скр. і форт. г-моль Респіґія, 18·55 Опера, **Братислава** (298,8) 18·00, 18·35 Форт., 19·25 Слов. нар. пісні, **Прага** (470,2) 18·30 Пісні австр. композиторів, 21·30 „Іноліт у горах“ ком. оп. Крічки, **Париж** (1648) 19·20 Діяльог „Лефевр і Арляи“, 20·45 „Ля ґазет де Монтмартр“ вес. вок. вечір, **Білгород** (437,3) 13·15, 22·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 10·15 Нім. нар. пісні 16·00 Образки з природи й пісні, 20·45 Форт. твори Шопена, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Концерт, 17·50 Форт. ресітал, **Кельн** (455,9) 17·00 **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Форт., 19·00 Оп. мельодії, **Мінхен** (405,4) 12·00 Вок.-муз., концерт, 16·10 Солісти, 20·45 Симф. концерт, **Будапешт** (550,5) 12·05, 23·10 Циг. музика, 21·35 Оп. орхестра, **Міляно** (221,2) 11·30 Легка музика, 20·50 „Каза Інанората“ оп. Льонбарда, **Рим** (420,8) 18·30 Популярний концерт, 22·00 Камер концерт.

Львівське радіо.

Понеділок, 24. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 6·50 Музика з гр. пл.; у перерві ок. 7·20 Ранішній денник, Спорт.-тур. гутірка, 8·25 Практ. вказівки, 11·57 Сиґнал часу, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Концерт, 13·00 Хвилинка для жінок, 13·05 Муз. образці, 15·15 Біржа, 15·30 Концерт солістів, 16·00 Для дітей: Гри та забави в повітрі, 16·15 Легка музика з гр. пл., 16·30 Боротьба проступку з людською легкодушністю, 17·20 Стилізовані танки з гр. пл., 18·00 Електричне око (зі світа великих і дрібних винаходів), 18·30 Гутірка про моди, 18·40 Сусп. хвилинка, 18·45 Легка музика з гр. пл., 19·15 Реклям. концерт, 19·30 Воєнська авд., 20·00 Ідемо до моря, 20·10 **Свято Купала, балет Л. М. Родовського,** 20·45 Веч. денник, 20·55 Образці з давньої та суч. Польщі, 21·00 Концерт симф. орх., 22·00, 22·06 Спорт. вістки, 22·10 Мала орхестра.

Вівторок, 25. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 6·50 Музика з гр. пл.; у перерві ок. 7·20 Ранішній денник, Спорт.-тур. гутірка, 8·05 Авд. для новобранців, 8·25 Практ. вказівки, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Тріо, 13·00 Хвилинка для жінок, 13·05 Мендельсон: Девять пісень без слів із гр. пл., 13·30 З ринку праці, 13·35 Сальон. музика віденської орх. із гр. пл., 15·15 Біржа, 15·25 Експорт, 15·30 Мала орх., 16·15 Солісти (муз., сп.), 16·50 „Мандрівка Івана Шельбурґ-Заремби, 17·15 Концерт. 18·00 Температура на місяці, 18·30 Технічна скринька, 18·40 Культ. життя, Сільва рерум, 18·45 Сп. ресітал М. Пілявської (сопр.) в супр. форт., 19·15 Реклям. концерт, 19·30 Форт. ресітал, 19·50 Акт. гутірка, 20·00 Про псих. тип Львова, 20·10 Музика Ірляндії (орх., спів), 20·45 Веч. денник, 20·55 Образці з давньої та суч. Польщі, 21·00 „Вербум Нобіле“ оп. Ст. Монюшка, 22·30, 22·36 Спорт. вістки, 22·40 У літню ніч — серенади.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10